

Sygn. akt III Ca 1276/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Elżbieta Matyasik

Sędzia SO Danuta Morys - Woźniak

Sędzia SO Andrzej Dyrda (spr.)

Protokolant Renata Krzysteczko

po rozpoznaniu w dniu 19 lutego 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa M. R.

przeciwko P. R. (1) (R.)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 13 maja 2013 r., sygn. akt III RC 732/12

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 o tyle, że w miejsce ilości 2 ton węgla zasądza 4 (cztery) tony węgla;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym;**
- 3. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Andrzej Dyrda SSO Elżbieta Matyasik SSO Danuta Morys – Woźniak

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka M. R., działająca przez matkę K. M., domagała się zasądzenia od pozwanego P. R. (2) alimentów w wysokości po 850 zł miesięcznie w miejsce alimentów po 525 zł miesięcznie z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki począwszy od dnia złożenia pozwu. Nadto wnosiła o upoważnienie matki powódki do pobierania wszystkich świadczeń socjalnych przyznanych pozwanemu przez pracodawcę na rzecz powódki, oraz o upoważnienie matki powódki do pobierania 50 % deputatu węglowego (tj. 4 tony opału), względnie 50 % ekwiwalentu węglowego należnemu pozwanemu w tytułu zatrudnienia w KWK (...), zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. Uzasadniając roszczenie podniosła, że od czasu ustalenia poprzedniego obowiązku alimentacyjnego potrzeby ekonomiczne powódki uległy podwyższeniu, głównie z powodu rozpoczęcia edukacji przedszkolnej, dużych

kosztów przeznaczanych na opał do ogrzania mieszkania. Średniomiesięczne koszty utrzymania powódki wraz z partycypacją w kosztach utrzymania mieszkania wynoszą około 1.625 zł.

Pozwany uznał powództwo do 2 ton węgla rocznie na rzecz małoletniej powódki oraz do upoważnienia matki powódki do pobierania wszystkich świadczeń socjalnych przyznanych pozwanemu przez pracodawcę na rzecz powódki. W pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim wyrokiem z dnia 13 maja 2013r. zasądził od pozwanego P. R. (2) na rzecz małoletniej powódki M. R. alimenty w kwocie po 625 zł miesięczne płatne od dnia 30 listopada 2012r. do dnia 15 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności, płatne do rąk matki małoletniej powódki K. M., w miejsce alimentów ustalonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 12 kwietnia 2011r. w sprawie o sygn. akt II RC 1895/10 w kwocie po 525 zł miesięcznie. Nadto upoważnił matkę małoletniej powódki K. M. do pobierania świadczeń socjalnych tym dodatku na podręczniki należnych małoletniej powódce M. R. w zakładzie pracy pozwanego P. R. (2) oraz zasądził od pozwanego P. R. (2) na rzecz małoletniej powódki M. R. 2 tony węgla rocznie począwszy od roku 2013r. do dnia 30 września każdego roku i upoważnił matkę małoletniej powódki K. M. do pobierania w zakładzie pracy pozwanego asygnaty na węgiel, a w pozostałej części powództwo oddalił. Zasądził także od pozwanego na rzecz małoletniej powódki kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim) kwotę 100 zł tytułem kosztów postępowania.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że małoletnia powódka M. R. urodził się (...) z małżeństwa pozwanego P. R. (2) i K. M.. Małżeństwo rodziców powódki zostało rozwiązane przez rozwód w dniu 12 kwietnia 2011r. przez Sąd Okręgowy w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku w sprawie II Rc 1895/10. W orzeczeniu tym wykonywanie władzy rodzicielskiej nad powódką powierzono K. M., ograniczając władzę rodzicielską pozwanego do współdecydowania w istotnych sprawach dziecka. Uregulowano także kontakty pozwanego z małoletnią dwa razy w tygodniu oraz w czasie dwóch weekendów z miesiąca. Pozwanego zobowiązano do płacenia alimentów na rzecz powódki w kwocie po 525 zł miesięcznie. Rodzice ustalili taką wysokość raty alimentacyjnej w drodze porozumienia. W tym czasie małoletnia powódka liczyła niespełna 3 lata. Nie uczęszczała do przedszkola, jednak była zapisana do Przedszkola Publicznego (...) w W. i miała zapewnione przyjęcie od 1 września 2011r.

Matka powódki, w postępowaniu rozwodowym, domagając się w piśmie procesowym alimentów podnosiła konieczność ustalenie alimentów na takim poziomie aby można było opłacić pobyt dziecka w przedszkolu. Powódka leczona była z powodu podejrzenia alergii pyłkowej. Koszty utrzymania powódki jej matka oceniła na kwotę ponad 1.400 zł miesięcznie (w zakresie wyżywienia, środków czystości, pieluch, kosmetyków, szczepionek, leczenia choroby alergicznej, dojazdu do lekarza, zabawek) bez kosztów utrzymania mieszkania. Matka małoletniej powódki K. M. nie pracowała pozostawała na utrzymaniu swojej matki, z którą zamieszkiwała z córką.

Pozwany P. R. (2) był w tym czasie zatrudniony na KWK (...) i zarabiał netto miesięcznie średnio wraz ze wszystkimi dodatkami 4.453 zł. Zamieszkiwał sam w wynajmowanym mieszkaniu (pokojach), za które płacił 180 zł miesięcznie. Posiadał na utrzymaniu córkę z pierwszego małżeństwa N. R. na którą płacił alimenty w kwocie 500 zł miesięcznie.

Obecnie małoletnia powódka liczy 4 i pół roku. Uczęszcza do przedszkola, za które matka płaci od 36 zł do 300 zł miesięcznie. Jest to opłata za trzy posiłki dziennie. Koszty utrzymania powódki według zestawienia matki wynoszą 1.250 zł miesięcznie, nadto koszty utrzymania mieszkania. Małoletnia z matką i jej partnerem zamieszkuje w wynajmowanej części domu (na parterze budynku). Ponoszą koszty wynajmu 400 zł miesięcznie, wody 60 zł miesięcznie, energii 65-170 zł miesięcznie, nadto koszty opału. Zmieniła się struktura wydatków na utrzymanie małoletniej powódki. Obecnie nie potrzebuje tylu zabawek, środków czystości, ale zwiększyły się koszty zapewnienia jej rozrywek, ubrań, obuwia.

K. M. nie pracuje. Otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych w kwocie 520 zł. Do grudnia 2012 r. pracowała w (...), gdzie zarabiała netto ponad 1.400 zł miesięcznie.

Pozwany P. R. (2) zarabia netto 5.228 zł miesięcznie (ze wszystkim dodatkami). Zamieszkuje w wynajmowanym pokoju u znajomego. Ponosi koszty jego utrzymania w kwocie 500 zł miesięcznie. Spłaca kredyt zaciągnięty w czasie małżeństwa w kwocie po 524 zł miesięcznie. Został od zaciągnięty przez pozwanego w czasie trwania małżeństwa, ale nie na potrzeby związane z małżeństwem. Pozwany po rozwiązaniu małżeństwa poręczył kredyt koledze, który nie spłacał go. Została wszczęta egzekucja z wynagrodzenia pozwanego. Pozwany uiścił cały dług za znajomego. Pozwany nie jest nigdzie zameldowany, co utrudnia mu funkcjonowanie. Zamierza wynajmując samodzielnie mieszkanie. Na wyżywienie przeznacza otrzymywane z kopalni bony żywnościowe w kwocie 150 zł oraz dodatkowo 100 zł.

Pozwany oprócz alimentów nie przyczynia się do utrzymania córki w inny sposób, nie utrzymuje z nią żadnego kontaktu. Ponosi koszty utrzymania córki N. R. w kwocie 500 zł miesięcznie.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, iż zmiana obowiązku alimentacyjnego zależy od spełnienia przesłanek określonych w art. 138 k.r.o. Ustalając wysokość świadczeń alimentacyjnych należy mieć na względzie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Ustalenie, czy nastąpiła zmiana stosunków o których mowa powyżej następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi poprzednio podczas ustalania wysokości poprzednich alimentów.

Mając na względzie wskazane powyżej przesłanki, Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jedynie w części zasługiwało na uwzględnienie. Sąd wskazał, że od czasu uprawomocnienia się wyroku, w którym zasądzono ostatnie alimenty minęły 2 lata. Ustalony stan faktyczny wskazuje, że koszty utrzymania małoletniej M. R. nie zwiększyły się, a jedynie zmienił się ich profil. W 2011 r. matka szacowała koszty utrzymania dziecka (wyżywienie, leczenie, szczepionki, ubrania i inne) na kwotę ponad 1.400 zł miesięcznie; bez kosztów utrzymania mieszkania. Obecnie zdaniem matki kwota ta jest nieznacznie wyższa wraz z częścią kosztów utrzymania mieszkania i przedszkola.

Sąd uznał, że zwiększyły się również możliwości zarobkowe matki powódki, która może podejmować zatrudnienie i robiła to. Obecnie posiada doświadczenie zawodowe. Z pewnością intensywnie poszukuje zatrudnienia skoro małoletnia powódka przebywa w przedszkolu cały dzień (3 posiłki), a koszt jej pobytu tam wynosi do 300 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy uznał, że ustalony stan faktyczny i doświadczenie życiowe wskazuje, że niewątpliwie niektóre potrzeby dziecka wzrosły, jednak ogólny koszt jej utrzymania pozostał na dotychczasowym poziomie.

Pomimo pozostawania kosztów utrzymania powódki na dotychczasowym poziomie i zwiększeniu możliwości zarobkowych matki powódki należało podwyższyć alimenty, zarówno ze względu na uznanie przez pozwanego powództwa w zakresie dostarczania węgla w naturze w ilości 2 ton rocznie oraz upoważnienia matki powódki do pobierania świadczeń socjalnych w tym dodatku na podręczniki, należne małoletniej powódce, czym sąd był związany, jak również, zwiększeniem się dochodu pozwanego o kwotę około 800 zł miesięcznie, a także nie przyczyniania się pozwanego w inny sposób do utrzymania dziecka.

Mając to na uwadze podwyższono alimenty o kwotę 100 zł miesięcznie począwszy od dnia złożenia pozwu.

Sąd na zasadzie art. 333 k.p.c. nadał wyrokowi w jego punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności. Nadto nakazał pobrać od pozwanego kwotę 110 zł tytułem części należnych kosztów sądowych oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

Apelację od tego orzeczenia, w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3, tj. zasądzenia od pozwanego P. R. (2) na rzecz małoletniej powódki M. R. 2 tony węgla rocznie począwszy od roku 2013r. do dnia 30 września każdego roku, wniosła powódka zarzucając: naruszenie prawa procesowego, a to art. 213 § 2 k.p.c. poprzez brak uwzględnienia roszczenia powódki w zakresie zasądzenia od pozwanego 4 ton węgla rocznie i zasądzenie wyłącznie 2 ton węgla rocznie, pomimo uznania w tym zakresie powództwa przez pozwanego na posiedzeniu Sądu w dniu 29 kwietnia 2013r., mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku błąd w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia, polegający na przyjęciu, że koszty utrzymania małoletniej powódki zwiększyły się, a jedynie zmienił

się ich profil, podczas gdy, co wynika z zebranego materiału dowodowego, koszty utrzymania małoletniej powódki zwiększyły się przynajmniej o kwotę 200 zł. Nadto zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 138 k.r.o. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i brak zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki 4 ton węgla rocznie, podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że znacznie zwiększyły się zarobki pozwanego, nadto doszło do zwiększenia potrzeb małoletniej powódki, co wyczerpuje przesłanki zwiększenia alimentów.

Na tych podstawach wniosła o zmianę punktu 3 zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz małoletniej powódki M. R. 4 ton węgla rocznie począwszy od roku 2013r. do dnia 30 września każdego roku w miejsce zasądzonych przez Sąd I instancji 2 ton węgla rocznie począwszy od roku 2013r. do dnia 30 września każdego roku oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powódki przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny, natomiast informacje zawarte w poszczególnych źródłach dowodowych nawzajem się uzupełniają i potwierdzają, przez co są w pełni wiarygodne. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Pomimo to, wyprowadzone z nich wnioski, w szczególności co do zakresu uznania powództwa nie były w pełni prawidłowe.

Zasadnym był zarzut naruszenia art. 213 § 2 k.p.c. Zgodnie z nim, Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Sądowi umknęła okoliczność uznania przez powoda całości żądania pozwanego w zakresie rozstrzygnięcie o węglu. Pozwany na rozprawie w dniu 25 lutego 2013r. wskazał, iż byłby skłonny uznać roszczenie powódki na 2 tony rocznie węgla. Oświadczenie to nie przybrało jednak aktu dyspozytywnego w ścisłym tego słowa znaczeniu, gdyż wymaga ono wyrażenia jednoznacznej zgody na całkowite lub częściowe spełnienia świadczenia. W tym przypadku brak jest wskazanej jednoznaczności. Uznanie pozwu, co do świadczeń „węglowych” nastąpiło zatem dopiero 29 kwietnia 2013r., bez ograniczenia zakresu, w szczególności bez wskazania, że ogranicza się ono do 2 ton węgla. Z tych względów należało podzielić zarzut apelującej i uznać, że uznanie powództwa odnosiło się do całości roszczenia powódki o dostarczanie 4 ton węgla rocznie.

Wobec zakresu zaskarżenia, jak również uwzględnia apelacji w tym zakresie, zbędnym było odnoszenie się do pozostałych zarzutów podniesionych w apelacji, wobec brak substratu orzeczenia podlegającego weryfikacji, które mogłyby prowadzić do zwiększenia tego obowiązku w świetle podnoszonych zarzutów apelacyjnych.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie w zakresie określonym w sentencji w oparciu o art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 w związku z § 6 pkt 1 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 poz. 490) wobec przegrania tego postępowania przez pozwanego w całości, jak również braku podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., natomiast w oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 k.p.c. nakazano pobrać od pozwanego kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, od której strona powodowa była zwolniona.

SSO Andrzej Dyrda SSO Elżbieta Matyasik SSO Danuta Morys- Woźniak